
Kokoustiedot	Väliaikaisen valmistelutoimielimen (VATE) kokous
Kokousaika	to 14.6.2018 klo 14.00–
Kokouspaikka	Maakuntasali, Etelä-Pohjanmaan liitto

Käsiteltävät asiat

§	Asia	Sivu
111 §	Kokouksen avaus	3
112 §	Ajankohtaiskatsaus sote- ja maakuntauudistukseen.....	4
113 §	Valmistelurahoituksen tilanne	5
114 §	Valmisteluhenkilöstön työsuhteiden jatko 31.7.2018 jälkeen	9
115 §	Maakunnan sote-liikelaitoksen palvelurakenneverkko	12
116 §	Maakunnan sote-keskuksen palvelurakenne ja palveluverkko	15
117 §	Etelä-Pohjanmaan maakunnallisen työterveyspalveluja tuottavan yhtiön perustaminen ja jatkotoimet	18
118 §	Etelä-Pohjanmaalle valinnanvapauspilotti asiakassetelipalveluihin	21
119 §	Tilavuokria koskeva lausunto	23
120 §	Kokouskalenteri	26
121 §	Muut asiat	27
122 §	Kokouksen päättäminen.....	28

Osallistujat

Kunta/yt-alue
EPSHP
Kunta/yt-alue
Kunta/yt-alue
Erityishuoltop. (Eskoo)
E-P:n liitto
Kunta/yt-alue
Kunta/yt-alue
EPSHP
Kunta/yt-alue
Kunta/Yt-alue
E-P:n pelastuslaitos
EPO ELY

E-P:n TE-toimisto

Varsinainen jäsen

Aro Piia
Rouvola Christina
Koivunen Vesa
Leinonen Linda
Nummi Jouni
Eväsoja Marjatta
Perkkalainen Antti
Pienimäki Jarmo
Pihlajamäki Jaakko
Pusa Anna-Kaisa
Ranta Raija
Setälä Harri
Soininen Mika

Tuohimaa-Kari Leena

Henkilökohtainen varajäsen

Kankare Satu
Mäki-Rajala Aila
Kinnunen Seija
Nummela Veli
Huttula Mervi
Iso-Koivisto Jari
Lumio Markku
Ala-Mäenpää Pekka
Puolijoki Hannu
Pirttikoski Seppo
Rasinmäki Jorma
Järvensivu Petri
Östergård Anders/
Rantala Aulis
Huhtiniemi Jukka

Muut osallistujat

Peltola Asko
Jokiranta Harri
Seppelvirta Heli
Sorvettula Johanna
Lehtimäki Esko

valmistelujohtaja
SOTE-projektinjohtaja
muutosjohtaja
muutosjohtaja
sotemaku-johtoryhmän pj.

Sihteeri

Hanne Rantala

Käsiteltävät asiat

§:t 111–122

Allekirjoitukset

Linda Leinonen
puheenjohtaja

Hanne Rantala
sihteeri

111 § Kokouksen avaus

Valmistelujohtajan ehdotus:

Puheenjohtaja avaa kokouksen.

Todetaan läsnäolijat.

Hyväksytään asialista.

Todetaan edellisen kokouksen 31.5.2018 pöytäkirja, joka on toimitettu jäsenille sähköpostitse, hyväksytyksi.

Päätös:

112 § Ajankohtaiskatsaus sote- ja maakuntauudistukseen

Maakunta- ja sote-uudistusta koskevien lakipakettien käsittely eduskunnassa jatkuu. Perustuslakivaliokunta antoi laeista oman lausuntonsa 1.6. Valiokunnan lausunto on nähtävissä osoitteessa https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Sivut/PeVL_15+2018.aspx. Perustuslakivaliokunta näkee tärkeäksi muun muassa valinnanvapauden vaiheistuksen ja maakuntien rahoituksen riittävyyden varmistamisen kaikissa tilanteissa. Myös EU:lta mahdollisesti pyydetävän notifikaation tarpeellisuutta on nostettu esille.

Tarvittavia muutoksia valmistellaan nyt ministeriöissä ja vastine annetaan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle niin pian kuin hyvän valmistelun puitteissa on mahdollista. Sosiaali- ja terveysvaliokunta jatkaa oman mietintönsä tekemistä ja tekee kokonaisuudistuksen liittyvistä laeista valinnanvapauslaki mukaan lukien. Sen jälkeen mietintöluonnos palaa taas perustuslakivaliokunnan käsittelyyn.

Tämänhetkisten tietojen mukaan eduskunta ei tulisi äänestämään lakipaketeista ennen kuin aikaisintaan elokuun lopussa tai syyskuulla. Näin ollen maakuntavaalien järjestäminen onnistuisi aikaisintaan ensi vuoden alkupuolella tai ehkä vasta eduskuntavaalien yhteydessä. Tämä puolestaan vaikuttaisi maakuntien mahdollisuuksiin aloittaa toimintansa suunnitellusti vuoden 2020 alussa.

Valmistelujohtaja kertoo maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelun tilanteesta ja ajankohtaisista asioista tarkemmin kokouksessa.

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää merkitä maakunta- ja sote-uudistuksen ajankohtaiskatsauksen tiedoksi.

Päätös:

113 § Valmistelurahoituksen tilanne

VATE on käsitellyt maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelun rahoitustilannetta kokouksissaan 18.5.2018 §95 ja 31.5.2018 §101. Kokouksessaan 31.5. VATE linjasi, että uudistuksen rahoitukseen ja aikataulutukseen liittyvien epävarmuuksien takia pidättäydytään toistaiseksi lisärekrytoinneista ja merkittävistä hankinnoista ja että rahoituksen riittävyyden seuranta jatketaan. Lisäksi päätettiin, että valmisteluhenkilöstöä koskevia päätöksiä työsuhteiden jatkumisesta ja tarvittavista työ/virkavapaista tehdään VATEn kokouksessa 14.6. (ks. esityslistan seuraava pykälä).

Esivalmisteluvaiheen arvioitiin vuoden alkupuolella tehdyissä laskelmissa kestävän **toukokuun loppuun saakka**. Laskelmia valmistelurahoituksen käytöstä on nyt päivitetty vastaamaan mahdollisimman hyvin toukokuun lopun tilannetta. Näihin laskelmiin sisältyy tosin vielä jonkin verran epävarmuustekijöitä, koska valmistelijoiden taustaorganisaatiot laskuttavat syntyneistä kustannuksista Etelä-Pohjanmaan liittoa vasta kesäkuun lopussa.

Tämänhetkisen arvion mukaan valmistelun kustannukset ajalla **1.1.–31.5.2018** ovat olleet noin 726.000 €. Kun tästä vähennetään maakunnan **10% omavastuu**, kustannuksiksi muodostuu **653.000 €**. Valtiolta saatava rahoitus yleiseen esivalmisteluun vuodelta 2017 siirtyneet rahat mukaan lukien on noin **647.000 €**.

Kesä- ja heinäkuun ajalta kustannuksia arvioidaan kertyvän yhteensä 393.000 €. Kun tästä vähennetään maakunnalle oletettavasti tuleva 10% omavastuu, kustannuskertymä on noin **353.000 €**. Vuoden loppuun laskettuna eli ajalla 1.8.–31.12.2018 kustannusten on arvioitu olevan nykyisellä vastuuvalmistelutyön määrällä laskettuna noin **830.000 €**. Mikäli kustannukset lasketaan vastuuvalmistelijoiden toivomien työpanosten mukaan, kustannukset olisivat lähes **900.000 €**. Yhteensä valmistelun kustannukset ajalla **1.6.–31.12.2018** olisivat siis arviolta **1.118.000–1.250.000 €**. Tämänhetkisen tiedon mukaan Etelä-Pohjanmaa saisi kuluvan vuoden aikana lisää väliaikaishallinnolle tarkoitettua rahoitusta noin **1.111.000 €**.

Valmistelutyön jatkosta päättäminen on tässä tilanteessa hyvin ongelmallista. Valtiolta saatava rahoitus kattaa suunnilleen ne kustannukset, joita alkuvuonna tehdyissä laskelmissa arvioitiin kertyvän toukokuun loppuun mennessä. Esivalmistelukauden jatkuminen aiemmin oletettua pidemmälle ilman varmuutta jatkorahoituksesta aiheuttaa tilanteen, jossa valmistelutyö on joko keskeytettävä tai maakunnallisten organisaatioiden on otettava vastuuta työn jatkumisesta siihen saakka, kunnes valtion rahoituksen käytettävyydestä saadaan varmempaa tietoa.

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää merkitä valmistelurahoituksen tilannekatsauksen tiedoksi sekä mahdollisista valmistelua koskevista jatkotoimista kokouksessa käytävän keskustelun perusteella.

Päätös:

*****

VATE 31.5.2018 §101 Valmistelurahoituksen tilannekatsaus

VATEn kokouksessa 18.5.2018 § 95 käytiin tiivistetysti läpi maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelun rahoitustilanne. Valmistelujohtajan kokouksessa antaman selvityksen pohjalta päätettiin rahoitus- ja

valmistelutilanteeseen palata tarkemmin VATEn seuraavassa kokouksessa. Siihen mennessä sovittiin tarkennettavaksi arviota syksyn lisäresurssitarpeista sekä pyydettyä lisätietoja VM:ltä jatkorahoituksesta.

Etelä-Pohjanmaan liitto on vastuussa esivalmisteluajan valtion rahoituksen hoitamisesta ja sitä koskevista raportoinnista. Valmistelurahoituksesta on annettu maakuntahallitukselle tilanneselvitys 21.5.2018. Lisäksi asiasta on keskusteltu vastuuvalmistelijoiden kokouksessa 22.5.2018.

Epävarmuustekijöitä sekä valmistelussa että sen rahoituksessa on edelleen runsaasti. Alkuvuonna päätetty valtiolta saatu esivalmistelurahoitus oli laskettu riittämään **31.5.2018** asti, mutta jo tällä hetkellä on tiedossa, että esivalmistelu jatkuu vähintään heinäkuun alkupuolelle saakka. Kesä- ja heinäkuun kustannuksia ei oltu arvioitu alkuvuoden laskelmissa. Esivalmisteluajan rahoituksessa maakunnilla on 10 % omavastuu.

Esivalmistelukauden päätyttyä valmistelussa siirrytään väliaikaishallinnon aikaan ja VATE saa virallisen toimivallan. Tämän jälkeen VATE voi tehdä uuden maakunnan puolesta määräaikaisia virka- tai työsopimussuhteita 31.12.2019 asti sekä muita maakuntaa sitovia sopimuksia 31.12.2020 asti.

Tämänhetkisen tiedon mukaan Etelä-Pohjanmaa saisi **väliaikaishallinnon rahoitusta** noin **1.111.000 €**. Jos esivalmistelu-aika pitenee ja väliaikaishallinnon aloitus vastaavasti siirtyy ja toiminta-aika pitenee, rahoitusta tullaan tarkastelemaan uudelleen. On myös mahdollista, että muilta maakunnilta käyttämättä jääneitä esivalmistelurahoja jaettaisiin niille maakunnille, joilla on tarvetta lisärahoitukseen väliaikaishallinnon aikana. Väliaikaishallinnon rahoitus tultaisiin maksamaan heti VATEn asettamisen jälkeen ilman eri hakemusta. Oman haasteensa rahoitukseen tuo se, että VM:n mukaan ALV-kustannuksilla ei ole erillistä palautusjärjestelmää ennen vuotta 2020.

Vuodelle **2019** on maakuntien toiminnan perusrahoitukseen suunniteltu myönnettäväksi yhteensä 95 M€, minkä lisäksi on huomioitu ALV-kompensaation menettämisen hyvityksenä 15 M€. Maakunnallista omarahoitusosuutta ei tarvita. Valinnanvapauspilotit ja ICT-kustannukset rahoitetaan erikseen. Vuodesta **2020** alkaen maakuntien rahoitus on pääosin yleiskatteellista.

Vastuuvalmistelijoille hiljattain tehdyn kyselyn perusteella halukkuus jatkaa työskentelyä uudistuksen valmistelussa on suuri. Valtaosa haluaisi jatkaa 100 % työpanoksella, mutta muutama toivoo voivansa osallistua valmisteluun osa-aikaisesti. Nykyisten vastuuvalmistelijoiden alustavien työmääräarvioiden perusteella valmistelijoiden määrä tulisi maakunnan aloittamisen turvaamiseksi syksyn mittaan kasvanut yli kaksinkertaiseksi. Mikäli päädyttäisiin näin suuriin lisärekrytointeihin, valtiolta tuleva rahoitus ei tämänhetkisen tiedon mukaan tulisi riittämään väliaikaishallinnon aikaisten kustannusten kattamiseen loppuvuonna 2018.

Näin suuren epävarmuuden vallitessa sekä rahoituksen että tulevien kustannusten osalta on perusteltua, että tässä vaiheessa pidättäydytään lisärekrytoinneista ja merkittävistä hankinnoista. Mikäli maakunnan toiminnan aloittaminen viivästyy, tulee valmistelijoiden määrä arvioida uuden aikataulun mukaisesti. Edelleen valmistelun tueksi tullaan tarvitsemaan ja hyödyntämään myös harjoittelijoita.

Nykyistä valmisteluhenkilöstöä koskevia päätöksiä on tehtävä viimeistään kesäkuun aikana, sillä heistä lähes jokaisella nykyinen vastuuvalmistelukausi ja siihen liittyvä työ/virkavapaus päättyy 31.7.2018. Nykytiedon pohjalta näiden valmistelijoiden osalta olisi perusteltua jatkaa tässä vaiheessa työ/virkavapautta 30.9.2018 saakka, jolloin VATE ehtisi tarvittaessa vielä elokuullakin tekemään päätöksiä valmistelutyön jatkamisesta. Vastaavasti valmistelijoiden isäntäorganisaatiot ehtisivät päättää tarvittavista työ/virkavapaista, joiden pitäisi valmistelutyön jatkuessa ulottua 31.12.2019 saakka.

Valmisteluhenkilöstöä koskevia muutoksia väliaikaishallinnon aikana käydään läpi myös seuraavassa pykälässä (§102) henkilöstön vastuuvalmistelijan Kaija Metsänrannan toimesta.

Valmistelujohtaja esittelee valmistelurahoituksen tilannetta tarkemmin kokouksessa.

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää merkitä valmistelurahoitusta koskevan tilannekatsauksen tiedoksi.

VATE päättää mahdollisista jatkovalmistelua ja valmisteluhenkilöstöä koskevista linjauksista kokouksessa käytävän keskustelun pohjalta.

Päätös:

Kuultiin valmistelujohtaja Asko Peltolan esitys aiheesta (**liite 1**). VATE päätti merkitä tilannekatsauksen tiedoksi.

Jatkotoimien osalta päätettiin seuraavaa:

- Uudistuksen rahoitukseen ja aikataulutukseen liittyvien epävarmuuksien takia pidättäydytään toistaiseksi lisärekrytoinneista ja merkittävistä hankinnoista
- Rahoituksen riittävyyden seurantaan jatketaan ja käydään läpi tilannetta myös tulevilla VATEn kokouksissa
- Valmisteluhenkilöstöä koskevia päätöksiä työsuhteiden jatkumisesta ja tarvittavista työ/virkavapaista tehdään VATEn kokouksessa 14.6.

Lisäksi todettiin, että maakuntahallitukselle annetaan seuraava tilanneselvitys rahoituksesta kokouksessa 18.6.2018.

*****

VATE 18.5.2018 § 95

Uudistuksen esivalmistelun rahoitusta on käsitelty VATEssa 6.2.2018 §26. Tällöin todettiin, että Etelä-Pohjanmaan saamasta vuoden 2017 valmistelurahoituksesta noin **75 600 euroa** siirtyy vuonna 2018 käytettäväksi. Maakuntien liitot voivat käyttää tätä vuonna 2017 myönnettyä esivalmisteluavustusta esivalmisteluvaiheen päättämiseen saakka. Helmikuun alussa esivalmisteluvaiheen arvioitiin päättyvän 31.5.2018.

Valtion vuoden **2018** talousarviossa osoitettiin **yhteensä 40 miljoonan euron** määräraha maakuntien yleisen esivalmistelun, maakuntien väliaikaisten valmistelutoimielinten sekä maakuntavaltuustojen toimikauden rahoittamiseen. Maakuntien **yleiseen esivalmisteluun** em. summasta on myönnetty avustusta hakemusten perusteella yhteensä enintään **13 miljoonaa euroa**. Etelä-Pohjanmaa sai tästä summasta **571 855 euroa**. Avustuksen määrä voi olla **korkeintaan 90 %** jäljellä olevan esivalmisteluvaiheen hyväksyttävistä arvonlisäverottomista kustannuksista.

Esivalmistelua koskevan avustushakemuksen yhteydessä maakuntien liittoja pyydettiin arvioimaan kustannukset ja rahoitustarve perusteluineen myös väliaikaishallinnon (1.6.–31.12.2018) osalta sekä toimittamaan ministeriölle vuoden 2017 esivalmisteluun myönnetyn rahoituksen käyttöä ja kohdentamista koskeva väliraportti. Esivalmisteluun myönnetyn rahoituksen käyttöä ja kohdentamista koskeva lopullinen valtionavustus selvitys tulee toimittaa ministeriöön 31.8.2018 mennessä.

Väliaikaisille valmistelutoimielimille säädettyjen tehtävien kustannuksiin myönnetään rahoitus erikseen sen jälkeen, kun maakuntien perustamista koskeva lainsäädäntö on hyväksytty ja lain mukaiset maakuntien väliaikaiset toimielimet on perustettu. Avustus myönnetään hakemuksetta maakunnalle julkisoikeudellisena yhteisönä. Väliaikaisten valmistelutoimielinten rahoitus myönnetään samoin jakoperustein kuin vuoden 2018 esivalmisteluavustus, eikä sen myöntäminen laissa säädettyihin tehtäviin edellytä omarahoitusosuutta. Väliaikaishallinnon rahoitusta Etelä-Pohjanmaalle arvioidaan tulevan noin **970 000 euroa**.

Jo tässä vaiheessa on selvää, että väliaikaishallinto ei voi käynnistyä kesäkuun alussa, vaan sen virallinen käynnistyminen siirtyy heinäkuulle tai jopa myöhemmäksi. Esivalmistelun pitkittyminen vaikuttaa myös valmistelun rahoitustarpeeseen ja sen riittävyyteen. Helmikuun alussa tehdyn arvion mukaan

esivalmisteluun käytettävissä oleva rahoitus näytti suunnilleen riittävältä. Esivalmistelukauden jatkuminen 1–2 kuukaudella lisää kustannuksia alkuvuoden arvioihin verrattuna.

Väliaikaishallinnon osalta rahoituksen ennakoitiin alkuvuoden arvioissa jäävän niukaksi. Lakien vahvistamisen ja samalla väliaikaishallinnon juridisen toimikauden alkamisen ollessa yhä auki valmistelua joudutaan viemään eteenpäin epävarmuuden vallitessa myös rahoituksen osalta.

Valmistelujohtaja kertoo valmistelurahoituksen tilanteesta tarkemmin kokouksessa.

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää merkitä valmistelurahoitusta koskevan tilannekatsauksen tiedoksi.

Päätös:

VATE päätti merkitä valmistelurahoitusta koskevan tilannekatsauksen tiedoksi.

114 § Valmisteluhenkilöstön työsuhteiden jatko 31.7.2018 jälkeen

VATE käsitteli alustavasti maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluhenkilöstön tilannetta kokouksessaan 31.5.2018 §102. VATE linjasi tuolloin, että valmisteluhenkilöstöön liittyvien järjestelyjen selvittelyä jatketaan vastuuvaimistelijalla Kaija Metsänrannan esityksen pohjalta.

Uudistuksen etenemisen aikataulusta on edelleen epävarmuutta. Todennäköistä on, että lakipakettien käsittely eduskunnassa siirtyy aiemmin ajatellusta kesä-heinäkuun vaihteesta vähintäänkin elokuun loppuun tai syyskuulle. Esivalmistelukauden jatkuminen suunniteltua pidemmälle vaikuttaa myös valmisteluhenkilöstön työsuhteiden jatkamista koskeviin päätöksiin.

Uudistuksen valmistelussa Etelä-Pohjanmaalla ovat tällä hetkellä esivalmistelurahojituksen kautta mukana seuraavat työntekijät (nimen jäljessä valmistelutyöhön käytettävä %-osuus työajasta):

Vastuuvaimistelijä	Työpanos %
Asko Peltola	100
Heli Seppelvirta	80
Johanna Sorvettula	100
Hanne Rantala	100
Antti Saartenoja	20
Tanja Penninkangas	100
Päivi Leikkola	100
Ari Pätsi	30
Jari Aaltonen	60
Liisa-Maria Rautio	25
Ritva Rintapukka	50
Timo Takala	50
Kaija Metsänranta	100
Ilpo Koivisto	100
Mikko Tanhuamäki	100
Silja Wartio	80
Jari Hakala	20
Hannu Mänty	20
Risto Loppi	10
Hannu Eerikäinen	10
Jonna Lintala	30
Harri Iskala	20

Harjoittelijat (noin kesän 2018 ajan)

Harjoittelija Tiia Tuovinen
Harjoittelija Mirko Ahonen
Harjoittelija Joonas Salminen
Harjoittelija Krister Koskela

Lisäksi kuntien rahoittamassa E-P:n sote-projektissa

Harri Jokiranta 100
Miska Kaihlamäki 100

Valmisteluhenkilöstöstä suurimmalla osalla on valmistelutehtäviä varten saatu virka/työva-
paus nykyistä tehtävistään **31.7.2018 saakka**.

Vastuuvalmistelijat ovat käsitelleet omassa kokouksessaan valmistelun työsuhteiden jatka-
mista. Yhteinen näkemys on, että nykyisessä epävarmassa tilanteessa valmistelua koskevia
työsuhteita ja samalla niitä koskevia **virka/työvapauksia tulisi jatkaa 31.12.2018 saakka**. Mi-
käli uudistuksen toimeenpano jostakin syystä keskeytyisi, työsuhteet ja niihin liittyvät virka/työ-
vapaudet otettaisiin luonnollisesti uudelleen tarkasteluun ja nyt tehtäviä päätöksiä tarkistet-
taisiin tarvittavilta osin. Tavoitteena on, että mahdollisimman pian esivalmistelukauden pää-
tyttyä ja uuden maakunnan ja samalla VATEn tultua toimivaltaisiksi vastuuvalmistelijat siirtyisi-
vät uuden maakunnan palvelukseen.

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää esittää Etelä-Pohjanmaan liitolle, että maakunta- ja sote-uudistusvalmistelussa
olevien vastuuvalmistelijoiden työsuhteita jatketaan nykyisillä työpanososuuksilla 31.12.2018
saakka. Mikäli esivalmisteluvaihe päättyy ennen vuoden 2018 loppua ja/tai uudistuksen ai-
kataulu tai valmisteluun käytettävissä oleva valtion rahoituksen määrä muuttuu merkittä-
västi, vastuuvalmistelijoiden työsuhteita ja työpanososuuksia muokataan uudistuneen tilan-
teen mukaisiksi ottaen huomioon valmisteluun käytettävissä oleva valtiolta saatava rahoitus.

Samalla VATE päättää esittää ao. työntekijöiden taustaorganisaatioille, että ne myöntävät
näille vastuuvalmistelijoille virka/työvapautta valmistelutehtävien hoitamista varten
31.12.2018 saakka. VATE esittää niin ikään, että vastuuvalmistelijoiden taustaorganisaatiot
sitoutuvat tarvittaessa ottamaan ao. työntekijät takaisin töihin omiin organisaatioihinsa, jos
työt vastuuvalmistelussa uudistuksen toimeenpanon katkeamisen takia päättyisivät koko-
naan.

Päätös:

*****

VATE 31.5.2018 § 102 Valmisteluhenkilöstöä koskevat muutokset väliaikaishallinnon aikana

*Väliaikaishallinto aloittaa toimintansa mahdollisimman pian sen jälkeen, kun maakunta- ja sote-uudis-
tusta koskevat lait on hyväksytty eduskunnassa. Maakuntahallituksen tulee asettaa väliaikainen valmis-
telutoimielin (VATE) kuukauden kuluessa lakien vahvistamisesta. VATEn saatua juridisen toimivallan se
voi ottaa henkilöitä maakunnan palvelukseen määräaikaiseen virka- tai työsopimussuhteeseen
31.12.2019 saakka avustamaan toimielintä sen tehtävien hoitamisessa.*

*Henkilöstöhallinnon vastuuvalmistelijalla Kaija Metsänranta esittelee luonnokset valmisteluhenkilöä koske-
vista muutoksista väliaikaishallinnon aikana. Muutoksiin palataan tarkemmin VATEn seuraavassa ko-
kouksessa.*

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää merkitä tiedoksi tilannekatsauksen valmisteluhenkilöstöä koskevista muutoksista väliai-
kaishallinnon aikana.

Päätös:

Kuultiin vastuuvastavalmistelijan Kaija Metsänrannan esitys aiheesta **(liite 2)**. VATE päätti merkitä esityksen tiedoksi todeten samalla, että valmisteluhenkilöstöön liittyvien järjestelyjen selvittelyä jatketaan ao. esityksen pohjalta.

Lisäksi VATE päätti, että VATEn toiminnan tultua lainvoimaiseksi, sen jäsenille tullaan hankkimaan vastuuvakuutus.

115 § Maakunnan sote-liikelaitoksen palvelurakenneverkko

VATE on kokouksessaan 31.5.2018 (§105) päättänyt sote-liikelaitoksen toimintalinjausten jatkovalmistelun yhteydessä, että VATE käsittelee kokouksessaan 14.6.2018 esitystä sote-liikelaitoksen palvelurakenneverkosta.

Em. verkoston rakenteen sisältämien palveluiden tarkempi sisältö eri aluetoimipisteissä tulee vaihtelevaan väestön palvelutarpeiden mukaisesti. Esim. dialyysin aluetoimintaa ei ole taroituksenmukaista tuottaa jokaisella aluetoimipisteellä.

Kokonaisuuden valmisteluun tarvitaan jatkovalmistelussa täydentäviä tietoja mm. palvelutarpeesta ja taloudesta.

Sote-liikelaitoksen palvelurakenneverkon valmistelua on jatkettu siten, että palvelurakenteen ja palveluverkon lähtökohtia ja valmisteluvaihetta on käsitelty maakunnan asiantuntijaryhmässä 7.6.2018 (§31). Asiantuntijaryhmässä esiin tulleiden kommenttien pohjalta sote-liikelaitoksen organisoitumista, rakennetta ja verkkoa on valmisteltu VATEn 14.6.2018 kokousta varten.

SOTE-projektinjohtaja Harri Jokiranta ja vastuuvaimistelijä Päivi Leikkola esittelevät kokouksessa tarkemmin maakunnan sote-liikelaitoksen toimintakokonaisuuden jatkovalmistelua.

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää käsitellä sote-liikelaitoksen palvelurakenneverkon valmisteluvaiheen ja tehdä kokouksessaan esityksen sote-liikelaitoksen palvelurakenneverkosta SOTEMAKU-johtoryhmän ja VATEn yhteiseen iltakouluun 19.6.2018.

Päätös:

*****

VATE 31.5.2018 §105 Sote-liikelaitoksen toimintakokonaisuuden linjaus

Sote-liikelaitoksen toimintakokonaisuuden valmistelua on palveluiden rakenteiden ja palvelujen osalta jatkettu SOTEMAKU-johtoryhmän kokouksessa 18.5.2018 hyväksytyjen linjausten mukaisesti omana kokonaisuutenaan. Valmistelutyössä huomioidaan maakunnan kokonaiskehittäminen ja lainsäädäntövalmistelun eteneminen.

Sote-liikelaitoksen päävastuualueiden lisäksi toiminta jakaantuu palveluista muodostuvaan verkostoon, jossa on

1. **Palveluja**, joita maakunnan alueella tuotetaan **keskitetysti**, sisältö kaksijakoinen (kokonaan palvelun tuottamisen keskitys tai keskitetystä pisteestä jalkaudutaan, osaamisen keskittäminen)
2. **Palveluja**, joita maakunnan alueella tuotetaan **aluetoimipisteessä**
3. **Palveluja**, joita aluetoimipisteestä tuotetaan joko **jalkautuvana palveluna tai pienasemalla**

Jatkovalmistelussa on julkishallinnon suositusten (JHS) palveluiden mukaisen palvelujaon mukaisesti luotu kokonaiskuvaa sote-liikelaitoksen palvelujen sijainnista em. kolmen tason mukaan. Palveluiden muotona ovat:

Asiakaspalvelutyö
palvelusteessä

Jalkautuva asiakas-
palvelutyö

Sähköiset asiointi-
menetelmät

Sote-keskuksille tarjottavat toiminnot vaikuttavat myös omalta osaltaan liikelaitoksen toiminnallisen kokonaisuuden suunnitteluun. Palveluiden sijoittumisen lisäksi sote-liikelaitoksen toiminnan tulee tarjota maakunnan alueelle tuleville sosiaali- ja terveyskeskuksille (sote-keskus) hallintopäätöksen palvelukuvauksessa esitetyjä toimintoja (esim. erikoislääkäri, liikkuva ryhmä, yhteishenkilö).

Kokouksessa käydään tarkemmin läpi liikelaitoksen toimintaa suhteessa maakunnan alueelle tuleviin sote-keskuksiin valtakunnallisessa valmistelussa olevan hallintopäätöksen palvelukuvauksen pohjalta. Ko. palvelukuvauksen valmisversion on arvioitu tulevan maakuntien hyödynnettäväksi kesäkuulla 2018.

Lisäksi sote-liikelaitoksen toimintakokonaisuuden eteenpäin kehittämiseksi liikelaitoksen täytyy muodostaa omalle toiminnalleen maakunnan strategian ja palvelustrategian linjauksien mukainen oman tuottamisen strategiansa (liiketoimintastrategia), jonka avulla se pyrkii vastaamaan siltä edellytetyihin strategisiin odotuksiin. Sote-liikelaitoksen tuottamisen strategian työstäminen aloitetaan syksyllä seuraten palvelustrategian valmistelun etenemistä.

Sote-liikelaitoksen liiketoiminnan muodostamiseksi asiakasrajapinnassa olevien palveluiden sisältöä ja rakenteita kehittävien työryhmien työtä tarvitaan yhä edelleen. Työryhmien roolia on tarpeen muotoilla uudelleen ja jatkaa kehittämistyötä edelleen maakunnallisena kokonaisuutena.

Sote-liikelaitoksen oma sisäinen ohjaus- ja johtamisjärjestelmä muodostuu em. työryhmien ja maakunnan konsernirakenteen valmistelun avulla siten, että saadaan muodostettua liikelaitoksen oman toiminnan ohjaamisen ja johtamisen rakenne (esim. rakenne palveluiden ja henkilöstön kokonaishallintaan, millaisia resursseja se edellyttää, millaisella tuottamisen strategialla vastataan palvelustrategian tuomaan ohjaukseen, mitä palveluja liikelaitos tuottaa itse ja mitä palveluja se omassa toiminnassaan tuottaa asiakasasetelillä, liikelaitoksen ylin rakenne). Liikelaitoksen rakenteen ohjaamisen ja johtamisen järjestelmä tulee tarkemmin linjattavaksi syksyllä 2018.

Ympäristöterveydenhuollon osalta tarvitaan linjausta jatkovalmistelusta. STM ja MMM ovat ohjeistaneet, että ympäristöterveydenhuollon järjestämistä ja tuottamista ei ole välttämätöntä erottaa.

Vastuuvalmistelija Päivi Leikkola esittelee kokouksessa tarkemmin maakunnan sote-liikelaitoksen toimintakokonaisuutta.

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää

1. hyväksyä asiatekstissä esitetyn etenemissuunnitelman liikelaitoksen palveluiden ja organisoitumisen rakenteiden jatkovalmistelun pohjaksi;
2. todeta, että liikelaitoksen sisäinen ohjaus ja johtamisjärjestelmä linjataan syksyllä 2018;
3. hyväksyä, että sote-liikelaitoksen toimintakokonaisuuden linjaus palveluiden ja rakenteiden muodostamisen jatkovalmisteluun esitetään SOTEMAKU-johtoryhmälle 19.6.2018.

Päätös:

Kuultiin vastuuvallmistelija Päivi Leikkolan esitys aiheesta **(liite 5)**.

VATE päätti hyväksyä päätösehdotuksen vilkkaan ja monipuolisen keskustelun jälkeen.

*Lisäksi VATE päätti, että se tekee kokouksessaan 14.6.2018 esityksen sote-liikelaitoksen ja sote-keskuk-
sen palvelurakenneverkosta SOTEMAKU-johtoryhmän ja VATEn yhteiseen iltakouluun 19.6.2018.*

*Linda Leinonen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 11.30, ja puheenjohtajana
jatkoivat Jaakko Pihlajamäki.*

116 § Maakunnan sote-keskuksen palvelurakenne ja palveluverkko

VATE on käsitellyt kokouksessaan 31.5.2018 (§106) maakunnan sote-keskuksen toimintakokonaisuuden linjauksia ja päättänyt, että se tekee kokouksessaan 14.6.2018 esityksen sote-keskuksen palvelurakenneverkosta SOTEMAKU-johtoryhmän ja VATEn yhteiseen iltakouluun 19.6.2018. Tämän tueksi VATE edellytti 14.6.2018 kokoukseen valmistelussa tehtävää palvelurakenteen ja -verkon esitystä.

Sote-keskuksen eri toimipisteiden palveluiden sisältö tulee vaihtelemaan sote-keskuksen vastuuväestön (eli sote-keskukseen listautuneiden ja listattavien asiakkaiden) palvelutarpeiden mukaisesti. Valmistelun edetessä täydentäviä tietoja tarvitaan asiakkaiden palvelutarpeesta, asiakassegmentoinnista, julkisen sote-keskuksen markkina-asemasta ja taloudesta.

Maakunnan sote-keskuksen palvelurakenteen ja -verkon valmistelua on jatkettu maakunnan asiantuntijaryhmässä 7.6.2018 (§31). Asiantuntijaryhmässä esiin tulleiden kommenttien pohjalta maakunnan sote-keskuksen organisoitumista, rakennetta ja verkkoa on valmisteltu VATEn 14.6.2018 kokousta varten.

SOTE-projektinjohtaja Harri Jokiranta ja vastuuvalmistelijä Tanja Penninkangas esittelevät kokouksessa tarkemmin maakunnan sote-keskuksen toimintakokonaisuuden jatkovalmistelua.

Valmistelujohtajan ehdotus:

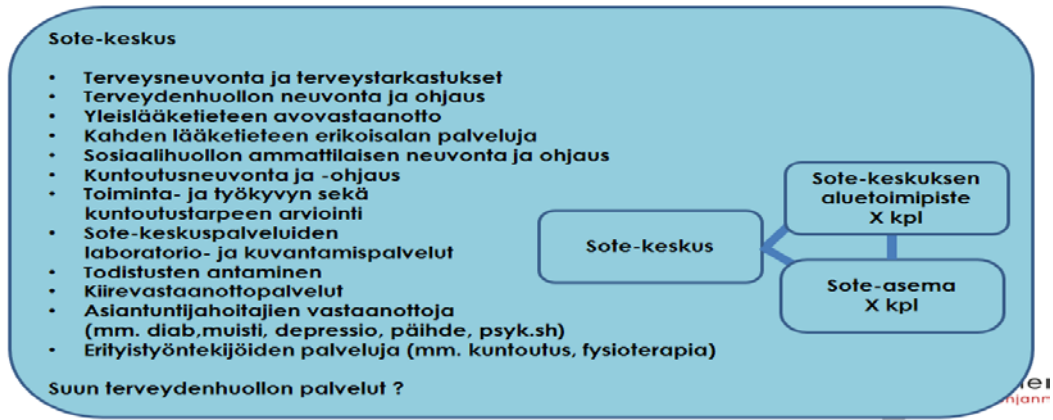
VATE päättää käsitellä maakunnallisen sote-keskuksen palvelurakenteen ja -verkon valmisteluvaiheen ja tehdä kokouksessaan esityksen sote-keskuksen palvelurakenteesta ja -verkosta SOTEMAKU-johtoryhmän ja VATEn yhteiseen iltakouluun 19.6.2018.

Päätös:

*****

VATE 31.5.2018 §106 Maakunnan sote-keskuksen toimintakokonaisuuden linjaus

Maakunnan sosiaali- ja terveyskeskuksen eli sote-keskuksen toimintakokonaisuuden valmistelutyötä tehdään kansallista sote-uudistusta määrittelevän lainsäädännön mukaisesti. Maakunnan sote-keskus tulee olemaan osa Etelä- Pohjanmaan maakunnan konsernirakennetta, toimien omana taseyksikkönään maakunnan sote-liikelaitoksessa. Hallinnollisesti maakunnassa toimii yksi sote-keskus, jolla on tietty määrä aluetoimipisteitä ja sote-asemia, jolloin toiminnasta muodostuu yhtenäinen sote-keskuspalveluverkko. Maakunnan palveluverkkopäätöksen jälkeen sote-keskuksen toimipisteiden palveluvalikoima määrittyy väestön tarpeiden mukaisesti. Alla olevassa kuviossa on määritelty sote-keskuksen palvelut valinnanvapauslain 18 §:n mukaisesti.

Sote-keskuksen toiminta sijoittuu aitoon markkinaympäristöön. Maakunnan sote-keskus ja yksityisten palveluntuottajien sote-keskukset toimivat yhtenäisin periaattein ja samalla korvausperiaatteella maakuntastrategian, palvelustrategian ja palvelulupauksen mukaisesti. Sote-keskus voi täydentää omaa palvelutuotantoaan ostamalla palveluja erikokoisilta yrityksiltä ja järjestöiltä.

Käsittelyssä olevan lainsäädännön mukaisesti sote-keskus aloittaa toimintansa 1.1.2021. Asiakas voi tehdä valinnan 1.10.2020 alkaen sitoutuksen siihen puoleksi vuodeksi. Sote-keskuksen palvelut ja palvelukokonaisuudet pohjautuvat THL:n suoran valinnan palvelujen sekä julkishallinnon suositusten (JHS) mukaiseen luokitukseen. Palveluja tulee tarjota asiakkaille päivittäispalveluina, koottuina palveluina, kotiin vietävinä sekä liikkuvina ja digitaalisina palveluina.

Palveluntuottaja arvioi asiakkaan palvelutarpeen sote-keskuksen suoran valinnan palveluihin ja laatii yhdessä asiakkaan kanssa asiakassuunnitelman siten, kuin siitä valinnanvapauslain 33 ja 34 §:ssä säädetään. Sote-keskuspalveluiden tuottamisen lisäksi sote-keskus osallistuu vastuuväestön eli sote-keskukseen listautuneiden ja listattavien asiakkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen yhteistyössä kunnan ja muiden toimijoiden kanssa.

Lainsäädännön vahvistamisen jälkeen sote-keskuksen ohjaus- ja johtamisjärjestelmä määrittellään yhtä-aikaisesti maakunnan konsernin ja sote-liikelaitoksen kanssa. Määriteltäväksi tuodaan sote-keskuksen toimintaa ennakoiva liiketoimintasuunnitelma vuosille 2019–2020 ja konkreettinen liiketoimintasuunnitelma vuosille 2021–2026. Liiketoimintasuunnitelmat sisältävät mm. seuraavat kokonaisuudet:

- organisaatorakenne
- talous-, henkilöstö- ja toimintasuunnitelma
- tuottamisen strategia vuosille 2019–2020 (ennakoiva) ja 2021–2026

- brändäys- ja markkinointisuunnitelma
- yhdyspintojen määrittelyminen sote-liikelaitoksen ja muiden palveluntuottajien kanssa.

Jatkovalmistelussa tulee linjattavaksi myös, toimivatko sote-keskus ja suun terveydenhuollon yksiköt yhtenä tuotantokokonaisuutena vai erillisinä taseyksikköinä maakunnan liikelaitoksessa (valinnanvapauslain mukaiset suun terveydenhuollon palvelut).

Vastuuvalmistelijä Tanja Penninkangas esittelee kokouksessa tarkemmin maakunnan sote-keskuksen toimintakokonaisuutta.

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää hyväksyä osaltaan ja esittää edelleen SOTEMAKU-johtoryhmälle maakunnan sote-keskuksen toimintakokonaisuuden linjaukset ja etenemissuunnitelman jatkovalmistelun tueksi.

Päätös:

Kuultiin vastuuvalmistelijä Tanja Penninkankaan esitys aiheesta (liite 5).

VATE päätti hyväksyä päätösehdotuksen.

Lisäksi VATE päätti, että se tekee kokouksessaan 14.6.2018 esityksen sote-liikelaitoksen ja sote-keskuksen palvelurakenneverkosta SOTEMAKU-johtoryhmän ja VATEn yhteiseen iltakouluun 19.6.2018.

117 § Etelä-Pohjanmaan maakunnallisen työterveyspalveluja tuottavan yhtiön perustaminen ja jatkotoimet

Etelä-Pohjanmaan maakunnallisen työterveyshuollon järjestämistapoja on selvitelty osana sote-uudistuksen valmistelutyötä. Asiaa on käsitelty VATE:n ja SOTEMAKU-johtoryhmän kokouksissa sekä Etelä-Pohjanmaan kuntien, kuntayhtymien ja yhteistoiminta-alueiden edustajien kanssa pidetyissä neuvotteluissa.

Ehdolliset päätökset maakunnalliseen työterveysyhtiöön mukaan lähtemisestä

Kiinnostuneilta kunnilta, kuntayhtymiltä ja yhteistoiminta-alueilta on pyydetty 31.5.2018 mennessä ehdollinen päätös työterveyshuollon järjestämisestä siten, että kunnat ovat mukana

1. maakunnalle mahdollisesti siirtyvän In house -yhtiön toiminnan laajentamisessa ja/tai
2. maakunnan markkinoilla toimivan työterveysyhtiön perustamisessa.

Ehdollisen päätöksen tai suullisen ilmaisun mukana olemisesta ovat tehneet

- molempien vaihtoehtojen osalta Alajärvi, Alavus, Isojoki, Karijoki, Kauhajoki, Kurikka, Lapua, Seinäjoki sekä Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, JIK-peruspalveluliikelaitos-kuntayhtymä, Järvi-Pohjanmaan perusturva ja Suupohjan peruspalveluliikelaitos-kuntayhtymä sekä
- In house -yhtiön osalta Isokyrö.

Seinäjoen kaupunginhallituksen 28.5.2018 ja Lapuan kaupunginhallituksen 4.6.2018 tekemät päätökset edellyttävät, että maakuntauudistus toteutuu 1.1.2020 alkaen. Seinäjoen ja Lapuan kaupungit ovat valmiita siihen, että maakunnallinen In house -työterveysyhtiö rakennetaan Seinäjoen Työterveys Oy:n pohjalle 1.1.2020 alkaen siten, että yhtiön omistajiksi tulevat nykyisten omistajien lisäksi Etelä-Pohjanmaan maakunta ja muita kuntia sekä kuntayhtymiä. Mikäli järjestely edellyttää omistusjärjestelyjä, Seinäjoen ja Lapuan kaupungit ovat valmiita myymään tarvittaessa osakkeitaan käyvästä arvosta. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on valmis pääomittamaan perustettavaa yhtiötä.

Perustettavan työterveyspalveluja tuottavan yhtiön toimintalinjauksia

Edellä mainitut ehdolliset päätökset huomioiden perustettavan yhtiön tulee toimia In house -yhtiönä maakunnan järjestämisvastuun alkuun saakka ja vasta sen jälkeen muuttaa toimintansa markkinoilla toimivaksi. Nykyarvioiden mukaan ulkopuolisten asiakkaiden osuus jäisi hankintalain edellyttämän 10 prosentin alle. Tällöin mukaan lähtevien osapuolten ei tarvitsisi erikseen kilpailuttaa työntekijöidensä työterveyshuoltoa 1.1.2019 alkaen. Perustettavan yhtiön strategisena tavoitteena on

- tuottaa laadukkaita, vaikuttavia ja kustannustehokkaita työterveyshuollon lakisääteisiä ja sairaanhoidollisia palveluja maakunnan, kuntien ja eri yritysten työntekijöille,
- pysyvien työterveyshyötyjen saaminen ja työkyvyttömyydestä aiheutuvien menojen laskeminen,
- työkyvyn varhaisen tuen mallin pitkäjänteinen edelleen kehittäminen sekä
- toimia asiakashankinnan ja -ohjauksen keskeisenä kanavana, jolla varmistetaan asiakasvirran ohjaaminen omiin palveluihin.

Lisäksi tavoitteena on kehittää ja tehostaa julkista työterveyshuoltoa niin, että se kykenee jatkossa olemaan työterveyden tehokkuudessa ja vaikuttavuudessa suunnannäyttäjä ja haastamaan yksityisen markkinaehtoisen työterveyshuollon kehittymään pysyvien terveyshyötyjen aikaansaamisessa.

Maakunnan liikelaitoksien ja sen tytäryhteisöjen kilpailukyvyyn varmistamiseksi tulevaan sote-ympäristöön (sote-keskus) on kyettävä muodostamaan palvelukokonaisuus, jossa on vapaa valinnan mukaiset palvelut ja työterveyspalvelut sekä tiivis kytkentä maakunnan liikelaitokselle kuuluviin erityispalveluihin. Markkinoilla toimiva työterveyshuoltoyhtiö tukee julkisen sote-keskuksen toimintaa.

Ehdollinen vastaus Kevan valmistelussa olevan In house -työterveysyhtiön perustamisen jatkoselvityksessä mukana olemisesta

Keva on tehnyt selvitystä valtakunnallisen In house -työterveysyhtiön perustamisesta kevään 2018 aikana. Selvityksen perusteella seuraavat tahot ovat ilmoittaneet olevansa mukana jatkoselvityksessä sitoumuksetta valtakunnallisen työterveysyhtiön muodostamismahdollisuudesta:

- Sairaanhoidopiirit – Hus, Eksote, KSSHP, PPSHP, VSSHP
- Kaupungit ja kunnat – Turku, Oulu, Hämeenlinna, Naantali, Uusikaupunki, Raisio, Vehmaa, Pyhärinta, Kustavi, Taivassalo
- Maakunnat, työterveystoimijat ja muut tahot – Varsinais-Suomen erityishuoltopiiri, Pohjois-Pohjanmaan maakuntavalmistelu, Länsirannikon työterveys

Lisäksi keskustelut johtoryhmätasolla ovat käytyt/käynnissä useamman kymmenen kunnan, sairaanhoidopiirin tai sote-valmisteluorganisaation kanssa. Mukana on Suomen suurimpia kaupunkeja aina seutukaupunkeihin saakka. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoidopiiri suhtautuu myönteisesti valtakunnallisen In house -työterveysyhtiön perustamiseen Kevan johdolla.

Kevan näkemyksen mukaan uudella yhteistyöllä työterveyshuollon, työnantajien ja työntekijöiden sekä työeläke toimijan kesken, kyetään parantamaan työssä jaksamista, pidentämään työuria ja näin parantamaan työeläkejärjestelmän kestävyttä. Lähtemällä omistajaksi valtakunnalliseen in house -yhtiöön voidaan turvata pitkäaikainen omistaja-asiakkaan arvon kasvattaminen toiminnallisesti ja taloudellisesti sekä työterveyden pitkäjänteinen kehittäminen, laatu ja vaikuttavuus.

Keva pyytää ehdollista vastausta **30.6.2018 mennessä** siitä, onko alue mukana valtakunnallisen In house -työterveysyhtiön valmistelussa.

Edellä mainittuja asioita esittelevät kokouksessa tarkemmin vastuuvalmistelijat Tanja Penninkangas ja Ilpo Koivisto.

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää esittää SOTEMAKU-johtoryhmälle maakunnallisen työterveyspalveluja tuottavan yhtiön perustamisen linjauksista seuraavaa:

SOTEMAKU-johtoryhmä

1. päättää **maakunnallisen työterveyspalveluja tuottavan yhtiön** perustamisen linjauksista osaltaan:
  - 1.1. Etelä-Pohjanmaalle perustetaan maakunnallinen työterveyspalveluja tuottava yhtiö, joka tuottaa laadukkaita, vaikuttavia ja kustannustehokkaita työterveyshuollon lakisääteisiä ja sairaanhoidollisia palveluja maakunnan, kuntien ja eri yritysten työntekijöille.

1.2. Perustettava yhtiö aloittaa toimintansa In house -yhtiönä 1.1.2019. Maakunnan järjestämisvastuun alkaessa yhtiön toiminta muuttuu markkinoilla toimivaksi yhtiöksi ja In house -asiakkuudet siirtyvät maakunnalliseen In house -yhtiöön.

2. päättää esittää tuleville osakkaille maakunnallisen työterveysyhtiön perustamista elokuun 2018 aikana sekä

3. päättää Etelä-Pohjanmaan maakunnan olevan mukana Kevan johdolla perustettavan alueellisen ja valtakunnallisen In house -yhtiön ja markkinoilla toimivan työterveysyhtiön valmistelussa. Alueellinen yhtiö rakentuisi Seinäjoen Työterveys Oy:n pohjalle.

Päätös:

118 § Etelä-Pohjanmaalle valinnanvapauspilotti asiakassetelipalveluihin

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi 15.5.2018 valinnanvapauden pilotteja kymmeneen maakuntaan. Etelä-Pohjanmaalle myönnettiin 2,5 miljoonan euron rahoitus asiakassetelipalveluiden pilotoimiseksi. Päätökset ovat ehdollisia valinnanvapauslain hyväksymiseen nähden.

Perustuslakivaliokunta antoi 1.6.2018 sosiaali- ja terveysvaliokunnalle lausuntonsa sote-uudistuksen valinnanvapauslaista. Lausunnon perusteella eduskuntakäsittelyssä joudutaan tekemään lakiehdotukseen useita muutoksia. Pilotointia ei voi aloittaa ennen kuin valinnanvapauslaki on vahvistettu.

Valinnanvapauslakiin edellytetyt korjaukset valmistellaan ministeriöissä ja toimitetaan eduskunnalle vastineena. Valinnanvapauden pilotointia koskevat tarkemmat päätökset on aiemmin ilmoitettu toimitettavaksi hakijoille kesäkuun 2018 aikana. Perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta tulevat muutokset tulee kuitenkin ensin arvioida ja pilotteja koskevien päätösten toimittaminen sopeutetaan eduskuntakäsittelyssä olevaan valinnanvapauslakiin.

Vastuuvastuuvalmistelija Tanja Penninkangas kertoo kokouksessa tarkemmin valinnanvapauspilottien jatkovalmistelusta.

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää merkitä tiedoksi Etelä-Pohjanmaalle myönnetyn valinnanvapauspilottipäätöksen sekä kansallisen valmistelutilanteen valinnanvapauspilottien osalta.

Päätös:

*****

VATE 6.2.2018 § 24

Valtionavustuksen hakeminen valinnanvapauspilottien toteuttamiseksi Etelä-Pohjanmaalla

Valinnanvapauspilottit toteutetaan osana uutta valinnanvapauslainsäädäntöä. Eduskunta käsittelee maakunta- ja sote-uudistuksen lakeja keväällä 2018, ja sen on tarkoitus hyväksyä lait touko-kesäkuussa 2018. Valinnanvapauspilottit toteutetaan tämän jälkeen laajamittaisesti uuden valinnanvapausmallin mukaan 1.7.2018 alkaen.

Pilotteihin on varattu valtion talousarviossa 100 miljoonaa euroa. Pilottien tarkoituksena on tukea valinnanvapauslain toimeenpanoa osana sote-uudistusta. Tulevissa hankkeissa pilotoidaan valinnanvapauden tärkeimpiä elementtejä: sote-keskuksia, suunhoidon yksiköitä, asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia. Pilotti voi olla myös näiden yhdistelmä. Sote-keskusten ja suunhoidon yksiköiden piloteissa kokellaan muun muassa asiakkaan palvelujen yhteensovittamista uudessa sote-mallissa. Lisäksi seurataan, miten palveluntuottajien korvausperusteiden kriteerit toimivat käytännössä. Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin piloteissa tavoitteena on kokeilla erityisesti sitä, miten koko palveluprosessi sujuu asiakkaan tarpeiden näkökulmasta. Asiakkaalla on oltava tärkeä rooli palvelujensa suunnittelussa. Konkreettisesti pilottit alkavat näkyä ihmisten arjessa loppuvuonna 2018.

Valinnanvapauspilottien valtionavustushaku on käynnissä 15.3.2018 asti. Aiempaan valinnanvapauspilottien hakuun osallistuneet voivat muokata hakemuksiaan käynnissä olevaan hakuun sopiviksi mainittuun määräaikaan mennessä. Päätökset pilottien rahoituksesta tehdään huhtikuun 2018 loppuun mennessä. Pilottirahoitusta voivat hakea kuntien ja kuntayhtymien muodostamat yhteenliittymät, jotka valitsevat keskuudestaan hankehallinnoijan. Pilotit siirtyvät maakunnan hallinnoitavaksi vuoden 2020

alusta lähtien. Pilottien pitää kattaa lähtökohtaisesti **vähintään 80 prosenttia maakunnan väestöstä**. Erityisperustein pilotin kattavuus voi olla pienempi. Valinnanvapauspilottien hakuilmoitus on julkaistu alueuudistus.fi -sivustolla.

Sote-tiimi (22.1.2018) ja vastuuvastavalmistelijoiden tiimi (29.1.2018) ovat käsitelleet valinnanvapauspilottiin hakeutumista. Maakunnallisten asiakassetelipalveluiden ja -järjestelmän sekä henkilökohtaisen budjetin pilotoimiseksi Etelä-Pohjanmaan maakuntahallitukselle tulisi esittää päätöksen tekemistä valtionavustuksen hakemisesta 15.3.2018 mennessä. Tällöin pilotointi kattaisi koko Etelä-Pohjanmaan maakunnan. Pilottiin osallistuvalla taholla ei edellytetä omarahoitusosuutta.

Asiakassetelipilottiin sisältyvät valinnanvapauslain 24 §:n 1 momentissa tarkoitetut palvelut määritellään myöhemmin. Pilotin asiakasryhmänä ovat ikäihmiset ja vammaiset henkilöt. Valtionavustusta voidaan käyttää pilottien hallinnointiin, tietojärjestelmiin ja pilotista johtuviin palvelujen tuottamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Valinnanvapauspilottiin osallistumista tullaan esittelemään sekä SOTEMAKU-johtoryhmälle että SOTEMAKU-kuntajohtajafoorumille 16.2.

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää esittää Etelä-Pohjanmaan maakuntahallitukselle, että se tekee päätöksen valtionavustuksen hakemisesta valinnanvapauspilottien toteuttamiseksi asiakassetelipalveluiden ja -järjestelmän sekä henkilökohtaisen budjetin osalta ja että Etelä-Pohjanmaan liitto toimii valinnanvapauspilotin tekemisenä hallinnoijana, mikäli rahoituspäätös on myönteinen.

Päätös:

VATE päätti hyväksyä päätösehdotuksen.

119 § Tilavuokria koskeva lausunto

VATE käsitteli kokouksessaan 31.5.2018 §104 tulevan maakunnan tilavuokria. VATE päätti esittää SOTEMAKU-johtoryhmälle, että se esittäisi lausuntonaan sekä Maakuntien tilakeskus Oy:lle että valtiovarainministeriölle vuokrien laskentaperusteiden uudelleenarviointia maakunnan palvelutason turvaamiseksi ja taloudellisen tehokkuuden varmistamiseksi.

VATE:n kokouskäsittelyn ja keskustelun pohjalta valmisteltiin valtiovarainministeriölle ja Maakuntien tilakeskus Oy:lle alla oleva lausuntoluonnos, joka lähetettiin kommenttikierrokselle SOTEMAKU-johtoryhmän jäsenille sähköpostilla 5.6.2018.

LAUSUNTO MAAKUNTIEN TILAVUOKRIEN MÄÄRÄYTYMISESTÄ

Maakuntien tilakeskus Oy:n 16.5.2018 julkaiseman laskelman mukaan Etelä-Pohjanmaan maakunnan osalta tilavuokrat ovat vuonna 2020 72,7 M€. Vuoteen 2024 mennessä vuokrien on laskettu nousevan 85,8 M€:on. Nousussa ei ole huomioitu kuntien omistamiin tiloihin kohdistuvia investointeja, joita maakunnassa tullaan tarvitsemaan. Nämä investoinnit tulevat asetuseräluonnoksen mukaisesti nostamaan vuokratasoa edellä mainitusta.

Nyt laskettu vuokrasumma on olennaisesti, arvion mukaan n. 20 - 30 M€/vuosi, suurempi kuin mitä tällä hetkellä maakunnalle siirtävistä toiminnoista aiheutuu tilakustannuksia. Merkittävänä vuokrien nousun syinä ovat ennakoit, noin 2 % suuremmat vieraan pääoman kustannukset ja 5 % laskennallinen tuotto omalle pääomalle. Tämänhetkisen laskuseräluonnoksen mukaan maakuntien rahoitus ei huomioi lainkaan vuokrajärjestelmän perusteiden muutosta vaan pohjautuu kunkin maakunnan nykyisiin tilakustannuksiin.

Vuokrien kasvu vuosina 2020–2024 on niin suuri, että se edellyttäisi kunnilta vuokrattavien tilojen vähentämistä noin 38 %, jotta vuokrataso saataisiin säilytetyksi vuoden 2020 tasossa. Tällainen tilojen määrän vähentäminen lyhyellä aikavälillä on erittäin suuri haaste, minkä lisäksi se alentaa merkittävästi kuntien saamaa vuokratuloa omistamistaan kiinteistöistä. Jos lisäksi oletetaan, että kuntien kiinteistöihin kohdistuvat, tarpeelliset investoinnit tulevat nostamaan vuokria, tulee vuokrien määrän kokonaiskasvu olemaan erittäin suurta, eikä maakunnalla siten todennäköisesti ole taloudellista kykyä selvitä kaikista sille suunnitelluista velvoitteista.

Etelä-Pohjanmaan maakuntavalmistelu esittää lausuntonaan luonnokseen valtioneuvoston asetukseksi kunnan ja maakunnan välisen vuokran määräytymisestä siirtymäkauden aikana, että tilavuokrien laskentaperusteet tai maakuntien saama rahoitus valmistellaan uudelleen. Nyt esitetty vuokrataso on Etelä-Pohjanmaan maakunnan saamaan ennakoituun rahoitusmäärään nähden liian korkea ja tulee heikentämään maakunnan mahdollisuuksia tuottaa kattavia ja laadukkaita palveluita maakunnan kaikille asukkaille. Vaihtoehtoisesti uuden ehdotetun toimintamallin aiheuttama kustannusten nousu tulee huomioida maakunnan saamassa rahoituksessa.

SOTEMAKU-johtoryhmän jäsenet hyväksyivät sähköpostimenettelyn kautta yllä olevan lausunnon, joka on myös lähetetty valtiovarainministeriölle ja Maakuntien tilakeskus Oy:lle. Lausunnon lähettäminen merkitään tiedoksi SOTEMAKU-johtoryhmän kokouksessa 19.6.2018.

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää merkitä tiedoksi SOTEMAKU-johtoryhmän antaman tilavuokria koskevan lausunnon.

Päätös:

*****

VATE 31.5.2018 § 104 Maakunnan tilavuokrat

Maakuntien tilakeskus Oy on julkaissut 16.5.2018 ensimmäiset laskelmat tilavuokrista. Etelä-Pohjanmaan osalta tilavuokrat ovat laskelman mukaan vuonna 2020 **72,7 M€**. Vuoteen 2024 mennessä vuokrien on laskettu nousevan 85,8 M€:on perustuen nyt käynnissä oleviin sairaanhoitopiiriin ja Eskoon tilainvestointeihin. Nousussa ei ole mukana kuntien omistamiin tiloihin kohdistuvia investointeja, joten ilman tiloista luopumisia vuokratilakustannus tulee olemaan vielä merkittävästi korkeampi.

Laskettu vuokrasumma on olennaisesti suurempi kuin mitä tällä hetkellä maakunnalle siirtävistä toiminnoista aiheutuu tilakustannuksia. Vuoden 2017 tilinpäätöstietojen mukaan tiloihin liittyvät kustannukset (vuokrat ja poistot) ovat olleet n. 42,1 M€. Luvut eivät ole kuitenkaan täysin vertailukelpoisia keskenään, koska nykyisten organisaatioiden tavassa kirjata kustannuksia on eroja Maakuntien tilakeskuksen laskentaperiaatteisiin.

Koska tilakeskus ei ole julkaissut vielä kuntakohtaisia laskelmia, ei tietojen tarkistusta ole kyetty tekemään ja laskelmissa on todennäköisesti korjaustarpeita. Tilakeskuksen ilmoituksen mukaan kuntakohtaiset vuokratilakelmat maakuntien käyttöön siirtävistä tiloista toimitetaan kuntiin, kun valtioneuvoston asetus on valmistunut. Valtiovarainministeriö järjestää asetukseen liittyen kuulemistilaisuuden, jonka perusteella asetukseen saattaa tulla vielä muutoksia.

Asetusluonnos on tällä hetkellä lausuntokierroksella. Etelä-Pohjanmaan alueella lausuntoa on erikseen pyydetty Kauhajoen ja Seinäjoen kaupungeilta. Lausunnon voivat antaa myös muut organisaatiot. Lausuntopyyntö on **liitteenä 2**. Vaikka asetusero kohdistuu vain osaan tulevan maakunnan tilakustannuksista, vaikuttaa se kuitenkin merkittävästi tilavuokrien syntyyn ja tulee linjaamaan niiden tasoa. Täten Etelä-Pohjanmaan maakuntavalmistelun on perusteltua tässä vaiheessa esittää näkemyksensä myös kokonaistilanteesta. Tällä voidaan varmistaa, että maakunnan näkemys tilanteesta tulee asianosaisten tietoon.

Jos vuokratasoa arvioidaan mittarilla euroa / maakunnan asukas / vuosi, ovat Etelä-Pohjanmaan tilavuokrat Suomen kuudenneksi (6) korkeimmat. Luvut eivät sellaisenaan ole suoraan vertailukelpoisia, koska niissä ei ole huomioitu esimerkiksi neliömäärää alueilla. Alueelliset erot ovat kuitenkin merkittävät. Tarkemmat tiedot laskelmista ovat saatavissa tilakeskuksen sivuilla: <http://www.maakuntientilakeskus.fi/maakuntien-alustavat-tilavuokrat-julki-tilakustannukset-noin-10-kaikesta-menoista/>

Nykyisten ja tulevien kustannusten ero on niin suuri, että maakunnan tilakustannukset tulevat joka tapauksessa nousemaan merkittävästi. Ilman vuokratason laskua tai maakunnan rahoituksen määrän kasvua tämä tarkoittaa merkittäviä muun toiminnan tehostamistarpeita, koska kuntien omistamista tiloista maakunta on velvollinen maksamaan vuokraa vähintään vuoden 2022 loppuun saakka. Esimerkiksi nyt tiedossa olevien sairaanhoitopiiriin ja Eskoon investointien vuokravaikutuksen kompensatio edellyttäisi kunnilta vuokrattavien tilojen vähentämistä keskiarvoisesti noin 38 %. Tällainen tilojen määrän vähentäminen lyhyellä aikavälillä olisi erittäin suuri haaste.

Jos lisäksi oletetaan, että kuntien kiinteistöihin kohdistuvat investoinnit tulevat nostamaan vuokria samassa suhteessa sairaanhoitopiiriin ja Eskoon kanssa, tulee vuokrien määrän kokonaiskasvu olemaan erittäin suurta eikä maakunnalla todennäköisesti ole taloudellista kykyä selvitä kaikista sille suunnitelluista velvoitteista.

Talouden vastuuvalmistelijä Ilpo Koivisto esittelee tilavuokria koskevia laskelmia ja niiden aiheuttamia taloudellisia haasteita kokouksessa.

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää merkitä tilavuokralaskelmat tiedoksi.

Lisäksi VATE päättää todeta valmisteluosassa esitetyn perusteella, että laskelmien mukainen Etelä-Pohjanmaan maakunnan vuokramäärä on erittäin korkea ja tulee osaltaan heikentämään maakunnan mahdollisuuksia tuottaa kattavia ja laadukkaita palveluita maakunnan kaikille asukkaille.

VATE päättää esittää SOTEMAKU-johtoryhmälle, että se esittäisi lausuntonaan sekä Maakuntien tilakeskus Oy:lle että valtiovarainministeriölle vuokrien laskentaperusteiden uudelleenarviointia maakunnan palvelutason turvaamiseksi ja taloudellisen tehokkuuden varmistamiseksi. Nyt esitetty vuokrataso on maakunnan saamaan ennakoituun rahoitusmäärään nähden liian korkea. Vaihtoehtoisesti Maakuntien tilakeskus Oy:n toimintamallin aiheuttama kustannusten nousu tulisi huomioida maakunnan saamassa rahoituksessa.

Päätös:

Kuultiin Ilpo Koiviston esitys aiheesta **(liite 4)**.

VATE päätti hyväksyä päätösehdotuksen.

120 § Kokouskalenteri

Kokouskalenteriin on tehty joitakin lisäyksiä ja muokkauksia syksyn kokousten osalta.

	Väliaikainen toimielin VATE	SOTEMAKU-johtoryhmä
Kesäkuu	to 14.6. klo 14	
	Iltakoulu / palvelurakenne ti 19.6.2018 klo 9.00	
		ti 19.6.2018 klo 9
	to 28.6. klo 9	
Heinäkuu	~~ti 3.7.2018 klo 9~~	
Elokuu	ma 13.8.2018 klo 12	pe 17.8.2018 klo 9
	~~pe 24.8.2018 klo 12~~ ~~pe 31.8.2018 klo 9~~	
Syyskuu	to 6.9.2018 klo 9.00	pe 14.9.2018 klo 9
	to 20.9.2018 klo 9.00 ~~to 27.9.2018 klo 9~~	
Lokakuu	pe 5.10.2018 klo 9	pe 12.10.2018 klo 9
	ke 25.10.2018 klo 9	
Marraskuu	~~to 1.11.2018 klo 9~~	
	pe 9.11.2018 klo 9	pe 16.11.2018 klo 12
	to 22.11.2018 klo 9 ~~to 29.11.2018 klo 9~~	
Joulukuu	ke 5.12.2018 klo 9	pe 14.12.2018 klo 12
	ke 19.12.2018 klo 9	

Valmistelujohtajan ehdotus:

VATE päättää merkitä kokouskalenterin tiedoksi.

Päätös:

121 § Muut asiat

122 § Kokouksen päättäminen